

İlaçla-İlgili Sorunlar için Sınıflandırma

V9.00

© 2003-2019 Pharmaceutical Care Network Europe Association

PCNE birliği sınıflandırmanın kullanım ve validasyon sonuçları konusunda bilgilendirildiği sürece bu sınıflandırma, Farmasötik Bakım araştırması ve uygulamasında serbestçe kullanılabilir.

Sınıflandırma Word belgesi ve PDF belgesi olarak mevcuttur.

İletişim: info@pcne.org

Bu sınıflandırma 'PCNE Sınıflandırması V 9.00' olarak anılmalıdır.

Bu sürüm bazı uyarlamalarla, sürüm 8 ile geriye doğru uyumludur.

Giriş

Avrupa Farmasötik Bakım Ağı [Pharmaceutical Care Network Europe (PCNE)]'nin Ocak 1999'daki çalışma konferansı sırasında ilaçla-İlgili sorunlar (İLİS) için bir sınıflandırma şeması oluşturulmuştur. Sınıflandırma, bir araçlar seti bütünüdür. Set, sınıflandırma şeması, bildirim formları ve eğitim veya validasyon için olgulardan oluşmaktadır. Sınıflandırma sistemi düzenli olarak valide edilmekte ve uyarlanmaktadır. Yürürlükte olan sürüm, Şubat 2019'daki bir uzmanlar çalıştay sırasında geliştirilmiş olan V9.0'dır. (Bazı uyarlamalarla) sürüm 8 ile geriye doğru uyumludur, fakat birtakım önemli bölümleri değiştirilmiş olduğundan, V8'den önceki sürümlerle uyumlu değildir.

Sınıflandırma, İLİS'lerin doğası, prevalansı ve insidansının araştırılmasında ve ayrıca Farmasötik Bakım sonuçlarının deneysel çalışmalarında bir süreç belirteci olarak kullanılmak içindir. Aynı zamanda, sağlık bakım çalışanlarına farmasötik bakım sürecinde İLİS-bilgisinin belgelendirilmesinde yardımcı olmak için tasarlanmıştır.

Hiyerarşik sınıflandırma bu alandaki benzer çalışmalara dayanmaktadır, ancak var olan sistemlerden farklıdır; çünkü sorunları nedenlerden ayırmaktadır. Kalite uzmanları, nedenlerin diğerleri tarafından sıklıkla "İlaç Hataları" olarak adlandırıldığının farkında olacaklardır.

Aşağıdaki resmi PCNE-İLİS tanımı sınıflandırmanın temelidir:

İlaçla-İlgili Sorun, arzulanan sağlık sonuçlarına engel olan veya engel olma olasılığı bulunan, ilaç tedavisiyle ilgili bir olay ya da bir durumdur.

Temel sınıflandırmada şu anda sorunlar için 3 birincil alan, nedenler için 9 birincil alan ve girişimler için 5 birincil alan bulunmaktadır.

Bununla birlikte, daha detaylı bir düzeyde, sorunlar için gruplandırılmış 7 alt-alan, nedenler için gruplandırılmış 43 alt-alan, girişimler için gruplandırılmış 17 alt-alan ve girişimlerin kabul durumu için gruplandırılmış 10 alt-alan bulunmaktadır. Bu alt-alanlar ana alanlar için açıklayıcı olarak görülebilir.

2003'te sorunun çözümlenip çözümlenmediğini ya da ne dereceye kadar çözümlendiğini bildiren, 4 birincil alan ve 7 alt-alandan oluşan bir ölçek eklenmiştir.

J.W.Foppe vanMil / NejeHorvat / TommyWesterlund - Çeviri ve adaptasyon: Sule Rabus / Yeliz Sahin

Zuidlaren, Temmuz 2019

Temel Sınıflandırma

	Kod V9.0	Birincil alanlar
Sorunlar (olası olanlar da dahil olmak üzere)	S1	Tedavinin etkililiği Farmakoterapinin etkisi (veya etkisizliği) ile ilgili (olası veya) mevcut bir sorun var
	S2	Tedavi güvenliliği Hasta bir advers ilaç olayından muzdarip olmaktadır veya olabilir
	S3	Diğer
Nedenler (olası sorunların olası nedenleri de dahil olmak üzere)	N1	İlaç seçimi İLİS'in nedeni ilaç seçimiyle ilgili olabilir
	N2	Dozaj şekli İLİS'in nedeni dozaj şekli seçimiyle ilgilidir
	N3	Doz seçimi İLİS'in nedeni doz rejimi seçimiyle ilgili olabilir
	N4	Tedavi süresi İLİS'in nedeni tedavinin süresiyle ilgilidir
	N5	Dağıtım (ilaç sunumu) İLİS'in nedeni reçete yazma ve ilaç dağıtım (sunum) sürecinin lojistiğiyle ilgili olabilir
	N6	İlaç kullanım süreci İLİS'in nedeni (kullanım talimatındaki) uygun yönergelere rağmen, ilacın bir sağlık çalışanı veya hasta bakımından sorumlu kişi tarafından hastaya uygulanma şekliyle ilgilidir
	N7	Hastayla ilgili İLİS'in nedeni hastanın kendisi ve (bilerek veya bilmeden yaptığı) davranışıyla ilgili olabilir
	N8	Hasta nakli ile ilgili İLİS'in nedeni hastaların birincil, ikincil ve üçüncül bakım kurumları arasında veya tek bir bakım kurumu içindeki nakli ile ilgili olabilir
	N9	Diğer
Planlanan Girişimler	G0	Girişim yapılmadı
	G1	Reçeteyi yazan hekim düzeyinde
	G2	Hasta düzeyinde
	G3	İlaç düzeyinde
	G4	Diğer
Girişimin Kabul Durumu	K1	Girişim kabul edildi
	K2	Girişim kabul edilmedi
	K3	Diğer
İLİS'in Durumu	Ç0	Sorunun durumu bilinmiyor
	Ç1	Sorun çözümlendi
	Ç2	Sorun kısmen çözümlendi
	Ç3	Sorun çözümlenmedi

Sorunlar

Birincil Alan	Kod V9.0	Sorun
1. Tedavinin etkililiği Farmakoterapinin etkisi (veya etkisizliği) ile ilgili (olası veya) mevcut bir sorun var	S1.1	İlaç tedavisi etkili olmamış
	S1.2	İlaç tedavisinin etkisi istenilen düzeyde değil
	S1.3	Tedavi edilmemiş belirtiler veya endikasyon mevcut
2. Tedavi güvenliliği Hasta bir advers ilaç olayından muzdarip olmaktadır veya olabilir. <i>Not: Eğer spesifik bir neden yoksa Neden kodlamasını atlayın.</i>	S2.1	(Olası veya) mevcut advers ilaç olayı
3. Diğer	S3.1	Tedavinin maliyet-etkililiği ile ilgili bir sorun
	S3.2	Gereksiz ilaç-tedavisi
	S3.3	<i>Net olmayan sorun/şikayet. Daha ileri düzeyde açıklama gerekli (lütfen bu şıkkı yalnızca diğer seçenekler geçersizse işaretleyin)</i>

Olası Sorun

Mevcut Sorun

Nedenler (olası sorunların olası nedenleri de dahil olmak üzere)

Not: Bir sorunun birden fazla nedeni olabilir

	Birincil Alan	Kod V9.0	Neden
Reçete yazma ve ilaç seçimi	1. İlaç seçimi (Olası veya) mevcut İLİS'in nedeni (hasta veya sağlık çalışanı tarafından yapılan) ilaç seçimiyle ilgilidir	N1.1 N1.2 N1.3 N1.4 N1.5 N1.6 N1.7	Kılavuzlara / formülere göre uygun olmayan ilaç Uygun olmayan ilaç (kılavuzlara uygun ancak diğer bir yönden kontrendike) İlaç için endikasyon yok İlaçların diğer ilaçlarla veya bitkisel vb gıda takviyeleri ile uygun olmayan kombinasyonu Terapötik grup veya etkin maddenin uygun olmayan tekrarı Mevcut bir endikasyon için ilaç tedavisi verilmemekte Endikasyon için çok fazla sayıda ilaç reçete edilmiş
	2. Dozaj formu İLİS'in nedeni dozaj formu seçimiyle ilgilidir	N2.1	(Bu hasta için) uygun olmayan dozaj şekli
	3. Doz seçimi İLİS'in nedeni doz veya doz rejimi seçimiyle ilgilidir	N3.1 N3.2 N3.3 N3.4 N3.5	İlaç dozu çok düşük İlaç dozu çok yüksek Doz rejimi yeterli sıklıkta değil Doz rejimi çok sık Dozun zamanlaması ile ilgili talimatlar açık değil, yanlış veya eksik
	4. Tedavi süresi İLİS'in nedeni tedavinin süresiyle ilgilidir	N4.1 N4.2	Tedavi süresi çok kısa Tedavi süresi çok uzun
Dağıtım	5. Dağıtım (sunum) İLİS'in nedeni reçete yazma ve ilaç dağıtım (sunum) sürecinin lojistiğiyle ilgilidir	N5.1 N5.2 N5.3 N5.4	Reçetede yazılmış olan ilaç temin edilemiyor Gerekli bilgi verilmemiş Yanlış ilaç, potens veya doz önerilmiş (reçetesiz ürün) Yanlış ilaç veya potens dağıtılmış (verilmiş)
İlaç Kullanımı	6. İlaç kullanım süreci İLİS'in nedeni (kullanım talimatındaki) uygun dozlam yönergelerine rağmen, ilacın bir sağlık çalışanı veya hasta bakımından sorumlu kişi tarafından hastaya uygulanma şekliyle ilgilidir	N6.1 N6.2 N6.3 N6.4 N6.5 N6.6	Uygulama ve/veya doz aralıklarının zamanlaması uygun değil İlaç gerektiğinden az uygulanıyor İlaç gerektiğinden fazla uygulanıyor İlaç hiç uygulanmıyor Yanlış ilaç uygulanıyor İlaç yanlış yoldan uygulanıyor
	7. Hastayla ilgili İLİS'in nedeni hastanın kendisi ve (bilerek veya bilmeyerek yaptığı) davranışıyla ilgilidir	N7.1 N7.2 N7.3 N7.4 N7.5 N7.6 N7.7 N7.8 N7.9 N7.10	Hasta reçetede yazılmış olandan daha az ilaç kullanıyor/alıyor veya ilacını hiç kullanmıyor Hasta reçetede yazılmış olandan daha fazla ilaç kullanıyor/alıyor Hasta ilacı suistimal ediyor (düzenlenmemiş aşırı-kullanım) Hasta gereksiz ilaç kullanıyor Hasta ilaçla etkileşen besin alıyor Hasta ilacı uygun olmayan koşullarda saklıyor Uygun olmayan zamanlama veya doz aralıkları Hasta ilacı yanlış şekilde uygulamakta/kullanmakta Hasta ilacı/dozaj şeklini tarif edilen şekilde kullanma becerisine sahip değil Hasta yönergeleri doğru şekilde anlayamıyor

İlaçla-İlgili Sorunlar için PCNE Sınıflandırması V9.00 – Sayfa 6

Kesintisiz bakım	8. Hasta nakli ile ilgili İLİS'in nedeni hastaların birincil, ikincil ve üçüncül bakım kurumları arasında veya tek bir bakım kurumu içindeki nakli ile ilgili olabilir	N8.1 N8.2 N8.3 N8.4 N8.5	Hasta nakli sırasında ilaç uzlaşısı yapılmamış Güncellenmiş bir ilaç listesi mevcut değil Taburculuk/nakil durumlarında ilaçla ilgili ne yapılacağına dair bilgi eksik veya yok Hasta hakkında yetersiz klinik bilgi Hasta hastaneden veya klinikten taburcu olurken gerekli ilaç verilmemiş
	9. Diğer	N9.1 N9.2 N9.3	Tedavi sonucu (terapötik ilaç izlemi de dahil olmak üzere) izlenmemiş veya uygun olmayan şekilde izlenmiş Diğer neden; belirtin Belli bir neden yok

Planlanan Girişimler

Not: Bir sorun birden fazla girişime yol açabilir.

Birincil Alan	Kod V9.0	Girişim
Girişim yapılmadı	G0.1	Girişim yapılmadı
1. Reçeteyi yazan hekim düzeyinde	G1.1 G1.2 G1.3 G1.4	Reçeteyi yazan hekim yalnızca bilgilendirildi Reçeteyi yazan hekimden bilgi alındı Reçeteyi yazan hekime girişim teklif edildi Girişim reçeteyi yazan hekimle birlikte tartışıldı
2. Hasta düzeyinde	G2.1 G2.2 G2.3 G2.4	Hasta (ilaç) danışmanlığı yapıldı Sadece yazılı bilgi verildi Hasta reçeteyi yazan hekime yönlendirildi Aile üyesi/hasta bakımından sorumlu kişiyle konuşuldu
3. İlaç düzeyinde	G3.1 G3.2 G3.3 G3.4 G3.5 G3.6	İlaç olarak değiştirildi Doz olarak değiştirildi Formülasyon olarak değiştirildi Kullanma talimatı olarak değiştirildi İlaç kullanımına ara verildi veya ilaç kesildi Yeni ilaca başlandı
4. Diğer girişim veya aktivite	G4.1 G4.2	Diğer girişim (belirtin) İlaç yan etkileri yetkili birimlere bildirildi

Girişim Önerilerinin Kabul Durumu

Not: Bir girişim önerisi için yalnızca bir kabul düzeyi seçilebilir.

Birincil alan	Kod V9.0	Uygulama
1. Girişim kabul edildi (reçeteyi yazan hekim veya hasta tarafından)	K1.1 K1.2 K1.3 K1.4	Girişim kabul edildi ve tamamen uygulandı Girişim kabul edildi, kısmen uygulandı Girişim kabul edildi fakat uygulanmadı Girişim kabul edildi, uygulanma durumu hakkında bilgi yok
2. Girişim kabul edilmedi (reçeteyi yazan hekim veya hasta tarafından)	K2.1 K2.2 K2.3 K2.4	Girişim kabul edilmedi: uygulanması mümkün değil Girişim kabul edilmedi: mutabakata varılamadı Girişim kabul edilmedi: diğer neden (belirtiniz) Girişim kabul edilmedi: nedeni bilinmiyor
3. Diğer (kabul durumu hakkında bilgi yok)	K3.1 K3.2	Girişim önerildi, kabul durumu bilinmiyor Girişim önerilmedi

İLİS'in Durumu

Not: Bu alan girişimin sonucunu göstermektedir. Bir sorun (ya da girişimlerin kombinasyonu) sorun çözümlenmesinin yalnızca bir düzeyiyle sonuçlanabilir.

Birincil alan	Kod V9.0	Girişimin sonucu
0. Bilinmiyor	Ç0.1	Sorunun durumu bilinmiyor
1. Çözümlendi	Ç1.1	Sorun tamamen çözümlendi
2. Kısmen çözümlendi	Ç2.1	Sorun kısmen çözümlendi
3. Çözümlenmedi	Ç3.1 Ç3.2 Ç3.3 Ç3.4	Sorun çözümlenmedi, hasta yeterince işbirliği yapmadı Sorun çözümlenmedi, reçeteyi yazan hekim yeterince işbirliği yapmadı Sorun çözümlenmedi, girişim etkili olmadı Sorunu çözümlenmeye olanak veya gerek yoktu

İlaçla-İlgili Sorunlar için PCNE Sınıflandırması

Yardım

V9.0

© 2003-2019 Pharmaceutical Care Network Europe Association

Birlik sınıflandırmanın kullanım ve validasyon sonuçları konusunda bilgilendirildiği sürece bu sınıflandırma, Farmasötik Bakım araştırma ve uygulamasında serbestçe kullanılabilir. Sınıflandırma Word belgesi ve PDF belgesi olarak mevcuttur.

İletişim: info@pcne.org

Bu yardım belgesi “PCNE Sınıflandırması V9.0 Yardımı” olarak anılmalıdır.

PCNE sınıflandırmasında kodların bulunması veya seçilmesi

İlaçla-İlgili Sorun, arzulanan sağlık sonuçlarına engel olan veya engel olma olasılığı bulunan, ilaç tedavisiyle ilgili bir olay ya da bir durumdur.

PCNE sınıflandırmasının kullanımı için (sonucu etkileyen ya da etkileyecek olan) gerçek (veya olası) sorunun neden(ler)inden ayrılması önemlidir. Çoğunlukla ilaçla-İlgili sorunlara (İLİS'ler) belli bir hata türü (örneğin reçete yazma hataları veya ilaç kullanım/uygulama hataları) neden olur. Ancak, ilişkili hiçbir hata bulunmayabilir de. Ayrıca, bir ilaç hatası ilaçla-İlgili soruna yol açmak zorunda değildir; sorun bulunmayabilir veya olası bir sorun söz konusu olabilir. Neden, genellikle soruna yol açmış (veya açacak) olan davranıştır ve çoğunlukla bu bir ilaç hatasıdır. Bir neden ya da nedenlerin bir kombinasyonu ile sorun bir arada genellikle bir ya da daha fazla girişime yol açar. Sınıflandırma, ihtiyaç duyulan bilgi düzeyine bağlı olarak iki şekilde kullanılabilir. Yalnızca birincil alanların kullanımı, araştırma amaçları için genellikle yeterli bilgi sağlamaktadır. Eğer sistem uygulanmakta olan farmasötik bakım aktivitelerini belgelemek için kullanılırsa, alt alanlar yararlı olabilir.

Sorun bölümü

Temelde sorun, “ilaçla tedavide yanlış olan veya yanlış olma olasılığı bulunan, beklenen veya beklenmeyen olay veya durum” olarak tanımlanır. (S-kodları)

Sorun bölümünde 3 ana alan vardır. Aşağıdaki açıklamalar doğru sorun alanının bulunmasında yardımcı olabilir:

Tedavinin klinik etkisi beklenen gibi değil veya durum tedavi olmamış	Bkz. S1
Hasta normal dozda advers ilaç reaksiyonundan veya bir toksik reaksiyondan muzdarip olmaktadır	Bkz. S2
Tedavide hiçbir şey yanlış görünmüyor, ancak kullanılmakta olan ilaçlarla ilgili farklı bir sorun var	Bkz. S3

Nedenler bölümü

Her (olası) sorunun bir nedeni vardır. Neden, olası veya mevcut sorunun meydana gelmesine yol açan eylemdir (veya eylemsizliktir). Bir sorun için birden fazla sayıda (olası) neden olabilir. (N-kodu)

İLİS'in nedeni ilaç seçimiyle ilgilidir	Bkz. N1
İLİS'in nedeni dozaj şekli seçimiyle ilgilidir	Bkz. N2
İLİS'in nedeni doz veya doz rejimi seçimiyle ilgilidir	Bkz. N3
İLİS'in nedeni tedavinin süresiyle ilgilidir	Bkz. N4
İLİS'in nedeni reçete yazma veya ilaç dağıtım (sunum) sürecinin lojistiği ile ilgilidir	Bkz. N5
İLİS'in nedeni (kullanım talimatındaki) uygun yönergelere rağmen, ilacın bir sağlık çalışanı veya hasta bakımından sorumlu kişi tarafından hastaya uygulanma şekliyle ilgilidir. (esas olarak hastanede veya evde-bakım hizmeti veren hasta bakımından sorumlu kişiler için kullanılır)	Bkz. N6
İLİS'in nedeni hastanın kişiliği ya da davranışıyla ilgilidir	Bkz. N7
İLİS'in nedeni hastaların sağlık bakım kurumları arasında veya tek bir bakım kurumu içindeki bölümler arasındaki nakli ile ilgilidir (kesintisiz bakım sorunları)	Bkz. N8
Sorunların burada bildirilmemiş olan başka bir nedeni vardır	Bkz. N9

Planlanan girişim bölümü

Sorun, sorunun nedenini düzeltmek için genellikle bir ya da daha fazla girişime yol açacaktır. (G kodu)

Girişim yapılmamış veya yapılamamış	Bkz. G0
Reçeteyi yazan hekim yoluyla yapılan girişim	Bkz. G1
Hasta, hasta bakımıyla ilgilenen kişi veya hasta yakınları yoluyla yapılan girişim	Bkz. G2
Doğrudan ilaç değiştirme veya ilaç kullanımında değişiklik belirtme yoluyla yapılan girişim	Bkz. G3
Diğer girişim	Bkz. G4

Girişim önerilerinin kabul düzeyi

Bu bölümde hastaya veya reçeteyi yazan hekime yapılan girişim önerilerinin kabul edilip edilmediğini belirtebilirsiniz. (K-kodu)

Girişim kabul edildi (reçeteyi yazan hekim veya hasta tarafından)	Bkz. K1
Girişim kabul edilmedi (reçeteyi yazan hekim veya hasta tarafından)	Bkz. K2
Hiçbir girişim önerilmedi veya kabul durumu bilinmiyor (bilgi yok)	Bkz. K3

İLİS'in durumu

Daha önceden “sonuç bölümü” olarak adlandırılan bu bölüm, bir sorunun çözümlenip çözümlenmediğinin belgelendirilmesi için kullanılabilir. Değerlendirme amaçları için, reçeteyi yazan hekim ve hasta tarafından kısmen ya da tamamen kabul edilen veya edilmeyen (K-Kodu) belli bir girişimle (G-Kodu) sorunun çözümlenip çözümlenmediğinin belirtilmesi istenir.

Sorun tamamen çözümlendi	Bkz. Ç1
Sorun kısmen çözümlendi	Bkz. Ç2
Sorun çözümlenmedi	Bkz. Ç3